

Поезія і музика – два крила Петра Мацкова

Я з кольорів рідного краю...

Петро МАЦКОВ.

Поет живе, доки його слова відбивають ритм у чьомусь серці. І як важливо для митця, щоб його творіння приносило насолоду, спонукало до роздумів, надихало на кращі порухи душі, «вливалось у людські серця». Кажуть, що світ щирим словом і піснею щасливий, як земля дощем, бо людське серце, яке схильне творити, несе добро.

Так, Петро Варфоломійович своєю творчістю у світ ніс добро: любов до мови, народу. Він був справжнім патріотом, сповненим синівської любові до Вітчизни, рідного краю і його людей, що є таким необхідним у наш буремний час; майстром свого діла, талановитим творцем, який сіяв у душі своїх співвітчизників зерна добра, милосердя й любові, маючи велику мрію:

**«Щоб глибоко в серце
Це зерня впало
І там колосилось
Врожаєм рясним...».**

Його вірші про красу рідної природи, світле й щире кохання є актуальними і в наш час. Музика, злившись із поетичними словами Петра Мацкова, надала пісням крилатого розмаху. Вони звучать і понині, а пісня «Сарни – колиска моя» стала гімном міста. Для поета-пісняря поезія і музика – це два крила, які надають йому сили й наснаги в житті.

Двадцять років тому не стало тата, який для мене був справжнім другом, мудрим радником, та щодня згадую його й часто розповідаю про нього своїм учням, друзям. Гадаю, кожен спомин – це продовження його життя. З раннього дитинства в моє серце ввійшли вірші й пісні Петра Варфоломійовича, легенди та перекази про «Кузьмівку милу». Пригадую, з якою гордістю розповідав про великого російського письменника Олександра Купріна, який жив у його рідному селі й присвятив Полісся низку оповідань і повість «Олеся». Ми з братом частенько всідалися під грубкою й слухали його урочисту оповідь. А ще любили спостерігати, як тато працює, боялися навіть глянути один на одного, щось зворушливе було в цьому. А коли брав баян, нашої радості не було меж.

2 стор.

Поезія і музика – два крила Петра Мацкова

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Не знаючи слів і мелодії, по-дитячому завзято підспівували, а він завжди посміхався нашому «дуету». Дуже багато працював і вдень, і вночі. Інколи мама забирала нас, щоб не заважали йому – це було святе. До речі, мама була його найпершим критиком. Тато любив збирати нас разом, читав свої поезії, співав власні пісні. Малою не розуміла, що саме в ці хвилини сіяв у нас з братом душі зерна любові до краю, відчуття гордості за рідну землю. «Поліський край, колиска отча, о, як тобою я горджуся!» – це не просто гарні слова поета, це його позиція.

Петро Мацков, як і Олександр Купрін, утверджував у своїх творах ідеал людини, близької до природи, оспівував величну її красу. «Полісся, Полісся, Полісся», «На Поліссі я родилася», «Цвіте верес на Поліссі» – це далеко не весь перелік творів митця, закоханого у свій край, його працюючий народ, які спочатку були віршами. У творчій уяві тата народжувалась мелодія, яка, злившись із поетичними словами, надала пісням крилатого розмаху. Так вірші перевтілювались у пісні, які звучать і понині, хоча з часу їх створення минуло вже багато років.

Петро Мацков – романтик і лірик, закоханий у поля і ліси, селянське небо, у «хвилі льону в блакитних розливах» і «білий парус берізки», «каліну-жарину» й «волошку синеньку», у «диво-трави ласкаві» й «дивоквіти яскраві». Ніжно любить поет Батьків-щину, природу й знаходить для неї гарні, лагідні слова. Це людина безкомпромісна й принципова, сповнена благородних поривань і тонкого музичного світосприйняття. Перед нами то ніжний лірик, то зосереджено суворий оповідач:

**Дивлюсь історії у очі,
Віки думками мережу,
Поліський край, колиска отча,
О, як тобою я горджуся!
Твоїми пишними ланами,
І повним колосом зерна,
І кучерявими гаями,
Хоч горя випив ти до дна.
Тебе топтали дикі орди,
Тебе терзали вороги,
Людей твоїх, чарівну вроду,
Везли в кайданах на торги.**

(«Поема про Полісся»).

В ораторії «Поема про Полісся», яку виконували хор і читці, митець прославляє давню та новітню історію, утвердження та процвітання Поліського краю. Читаєш ці рядки, заглиблюєш душою та думками в коріння предків. Перегортаєш сторінки століть, щоб збагнути, звідки пішла і що пережила Україна. Й усвідомлюєш, що ти також є частиною нерозривного ланцюга багатьох поколінь.

Любов до природи, краю, «травинки й піщинки» змінює людину, робить її кращою, перетворює на божественну істоту, вона возвеличує, відкриває шлях у вічність. Петро Мацков увічнив своє кохання у творчості, відтворив таку щирість синівських почуттів до рідної землі, до яких необхідно прагнути у своєму житті кожному з нас. Співробітник Рівненського державного гуманітарного університету Леонід Гайдук зазначив: «Легко й просто називати себе сином свого народу, але далеко не кожному випадає бути гідним цього високого імення. Легко й просто говорити про свою любов до України, але не просто і не кожному дається справді любити її. Якби мене попросили сказати, хто з моїх знайомих сповнений синівської любові до Вітчизни, до рідного краю і його людей, то без вагань першим назвав би ім'я свого інститутського товариша Петра Мацкова. Його благоговійне ставлення до рідної землі й до людей, про яких він розповідав, відчувалося в інтонації кожного сказаного ним слова, у виразі обличчя завжди, коли мова заходила про життя в його поліській стороні».

Розмірковуючи над питанням, у чому сила таланту П. Мацкова, відома сарненська поетеса Валентина Петренко коротко та влучно відповідає: «У безмежжі краси...», яку ніс своїм музично-поетичним словом поет-патріот, поет-трудівник, поет-естет. У своєму вірші «Пам'яті Петра Мацкова» вона зворушливо зазначає: «Він співав про Полісся... Про свій батьківський дім...».

Петро Мацков був визнаний ще за життя, його твори мали неабиякий попит у сучасників. А пісенна творчість здобула заслужене визнання, його ім'я асоціюється з поняттям музиканта-самородка високого класу, твори якого неодноразово відзначалися на конкурсах, а сам Петро Варфоломійович був нагороджений багатьма урядовими відзнаками. Творче життя митця цікавило сучасників, газети друкували на своїх сторінках не лише творчий доробок П. Мацкова, а й нариси, замітки, відгуки про нього, творчі портрети. Не залишається поза увагою він і в наш час.

З великою вдячністю і любов'ю хочу назвати ім'я наукового консультанта Державної академії керівних кадрів культури та мистецтв, члена Всеукраїнської спілки краєзнавців Олександра Шевчука, який провів колосальну роботу щодо вивчення життя і творчості тата. У 2009 році він презентував свою книгу «Закохані дерева» – збірник нарисів про Кузьмівку, спогади про Петра Мацкова та його художні твори. Ми продовжили розпочату ним роботу, учні Сарненської гімназії

вивчають і популяризують творчість митця. Так, у 2010 році робота Юлії Сич «Поезія та музика – два крила поета-пісняра П. Мацкова» посіла III почесне місце в обласному конкурсі-захисті наукових робіт, а науково-дослідницька Ганни Думницької «Природа очима душі поета-пісняра П. Мацкова» зайняла II місце в Києві на Міжнародному конкурсі з українознавства у 2011 році. Їх матеріали, романтичну окриленість поезії та музики Петра Мацкова використовуємо у шкільній практиці. Так, у стінах Сарненської гімназії провели низку заходів, де звучало полум'яне слово патріота, а саме: музично-літературне свято «Поліський край, колиска отча, о, як тобою я горджуся!», виховні години «Це Полісся пишу я картину...», «Я з кольорів рідного краю...», «Свято вишиванки». Студенти Сарненського педагогічного коледжу починають навчальний рік під звуки гімну коледжу на слова та музику П. Мацкова, який, до речі, був викладачем цього навчального закладу. Приємно відзначити, що колеги та студенти свято бережуть пам'ять про Петра Варфоломійовича. З нагоди 70-річчя від дня його народження в рідному селі митця гімназисти провели для місцевих школярів літературно-мистецьке свято «Він співав про Полісся, про свій батьківський дім». Скільки тепла й щирості, щему й трепету було в дитячому виконанні віршів поета. Незабутнє враження залишилось і від уроку-пам'яті «Його крила – поезія та музика», який згодом провела вчитель української мови й літератури, мудрий наставник, хороша й щира людина Поліна Оліфер. Учні ретельно готувалися до заходу, представили зворушливе театралізоване дійство, обережно перегортали сторінки життя славетного земляка, висловлювали свої захоплення надзвичайно скромною і талановитою особистістю, сумували з приводу його передчасної смерті.

**Тільки смерть не зуміла
Вкрити пилом твій шлях.
Ми здіймем твої крила,
Ти у наших серцях!**

20 лютого виповнюється 75 років від дня народження та 20 років – від дня смерті Петра Мацкова. Трагічно обірвалась стежина його життя. Він відійшов у вічність раптово й несподівано, але з нами залишилися його поезія, пісні. Ось слова однієї з них:

**Посидьмо урочно
Під шатрами ночі,
Вклонімося Вітчизні
Синівським чолом.
І пам'ять стривожмо,
І згадки помножимо
Про тих, хто відсутній
Чи спить вічним сном...**

Леся МАЦКОВА.